

**DEMOGRAFIYA
VA MEHNAT
BOZORI**

**2025-yil
4-son**

Elektron ilmiy-ommabop jurnal
Электронный научно-популярный
журнал
Electronic popular science journal

BOSH MUHARRIR:

Umurzoqov Bahodir Xamidovich

MUHARRIR:

Bahriddinova Muazzam Azam qizi

TAHRIR HAY' ATI:

Abduraxmonov Qalandar Xodjaevich, i.f.d., akademik.

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof.,

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof.,

Axmedov Durbek Qudratillaevich, i.f.d., professor

Umurzakov Baxodir Xamidovich, i.f.d., prof.,

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, i.f.d., prof.,

Arabov Nurali Uralovich, i.f.d., prof.,

Abduraxmonova Gulnora Qalandarovna, i.f.d., prof.,

Mamadaliyeva Xafiza Xoldarovna, i.f.d., prof.,

Irmatova Aziza Baxromovna, i.f.d., prof.,

Tojiyeva Zulxumor Nazarovna, g.f.d., professor

Isayev Faxriddin Ikramovich, i.f.d., prof.

Usmanov Anvar Saidmaxmudovich, i.f.d., professor

Qodirov Abdurashid Madjidovich, i.f.d., professor

Hermann Sterzinger, i.f.d., professor (Germaniya)

Ergashxodjaeva Shaxnoza Djasurovna, i.f.d., professor

Tomash Kuchera, i.f.d., professor (Chexiya)

Abrorov Sirojiddin Zuxriddin o'g'li, PhD

Shakarov Zafar Gaffarovich, PhD, dotsent

Maxmudov Asliddin Sirojiddin o'g'li, PhD

Gulmurodov Kamoliddin Abduqodir o'g'li, PhD

Asqarova Muhabbat Ibraximovna

Bahriddinova Muazzam Azam qizi

MUNDARIJA

Абдурахманов Каландар Ходжаевич

Модель компетенций и траектории повышения квалификации в профессиональном образовании в условиях внедрения искусственного интеллекта..... 5

Зокирова Нодира Каландаровна

Человеческий капитал и креативная экономика регионов Узбекистана оценка потенциала и точки роста..... 19

Усманов Анвар Саидмахмудович

Теоретический аспект устойчивого экономического роста..... 32

Мамадалиева Хафиза Холдаровна

Ўзбекистондаги демографик ўзгаришлар ва уларнинг иқтисодий ўсишга таъсири..... 43

Каримова Дилдора Мирсабитовна

Перспективы трансформации демографического потенциала узбекистана в демографический дивиденд..... 52

Саиджаббор Шоира Саидгаффор кизи

Экономическая самостоятельность женщин — историческая эволюция, изменение роли женщин на рынке труда и влияние социально-экономических факторов..... 60

Карабаева Гулнора Шарафитдиновна

Роль креативного сектора в обеспечении молодёжной занятости на рынке труда..... 69

Eshqulova Xilola Shoyimqul qizi, Muradova Alina Anvar qizi

Qishloq xo'jaligi tarmoqlarida xizmat ko'rsatish sohasidan samarali foydalanish istiqbollari..... 78

Кахрамонов Хуршиджон Шухрат угли

Современные подходы к обеспечению конкурентоспособности предприятий жилищно-коммунального хозяйства..... 85

Abdullayev Habibullo Asadulla o'g'li

Sun'iy intellektning mehnat bozoriga ta'siri: imkoniyatlar va xavf-hatarlar..... 90

Abdurahmonov Azizbek Akram o'g'li

Investitsion muhitni yaxshilash va xorijiy kapital uchun institutsional sharoitlarni takomillashtirish..... 96

Ilyasova Barno Axmadovna

qtisodiyot tarmoqlarini soliqlar orqali tartibga solish va rag'batlantirish samaradorligini oshirish xususida..... 102

Matkarimova Intizor Atabaevna	109
<i>O'zbekiston hududida aholini ro'yxatga olish tadbiriga tayyorgarlik.....</i>	
Khudoyberdiev Sardor Ismailovich	
<i>The impact of small entrepreneurship on the socio-economic development of regions in our country and its econometric analysis.....</i>	119
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	
<i>Innovatsion iqtisodiyot sharoitida tikuv-trikotaj korxonalarida mehnat bozorining transformatsiyasi va ishlab chiqarishni samarali tashkil etish mexanizmlari.....</i>	129
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li	
<i>Atrof-muhit o'zgarishlari sharoitida iqtisodiy xavfsizlikning strategik ustuvor yo'nalishlarini amalga oshirish istiqbollari.....</i>	134
Egamnazarov Khusniddin Fakhriddin ugli	
<i>Integrating international experience into sustainable tourism development: evidence from Uzbekistan.....</i>	141
Mirzaeva Matluba Gaybulla kizi	
<i>Digitalization of the banking sector in Uzbekistan: drivers and implications for financial stability.....</i>	152
Nasirova Nargiza Tursunpulatovna	
<i>Namangan viloyatini kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari.....</i>	163
Shaxidova Dilafruz Muxtarovna	
<i>Kichik biznesni rivojlantirishda hududiy imkoniyatlardan foydalanish holati: uning muammolari va yechimlari.....</i>	172
Bobomuradova Sarvinoz Ziyadullayevna	
<i>The algorithm for forming transfer prices in trade enterprises and their role in segment reporting.....</i>	180
Batirov Farxad Bakitovich	
<i>Tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirish orqali zamonaviy mehnat bozorining rivojlanishi.....</i>	189
Abdullayeva Aziza Murot qizi	
<i>Ipoteka kreditlash bozorini rivojlantirish istiqbollari.....</i>	194
Alimov Fazliddin Xalimovich	
<i>Qashqadaryo viloyatining ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar faoliyatini iqtisodiy- statistik tahlili.....</i>	201
Bahriddinova Muazzam Azam qizi	
<i>XItoy davlatida kambag'allikni qisqartirish siyosati.....</i>	209

NAMANGAN VILOYATINI KOMPLEKS IJTIMOY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI

Nasirova Nargiza Tursunpulatovna

NamDTU Iqtisodiyot kafedrası

katta o'qituvchisi

nargiza7075@gmail.com

+99891 366-67-89,

Annotasiya. Ushbu maqolada Namangan viloyati kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, viloyatning 2022 – 2030 yillarda rivojlantirish strategiyasi keyingi to'qqiz yillik istiqbollari, viloyat iqtisodiyotida qishloq xo'jaligi va xizmat ko'rsatish sohasining o'рни, muammo va yechimlar taxlillar asosida yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Barqaror iqtisodiy o'sish, ishlab chiqarish, sanoat, qishloq xo'jaligi, strategiya ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish, sarmoya, iqtisodiy aloqalar.

ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ КОМПЛЕКСНОГО СОЦИАЛЬНО- ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ

Насирова Наргиза Турсунпулатовна

Старший преподаватель кафедры

экономики НамДТУ

Аннотация. В данной статье рассматриваются приоритетные направления комплексного социально-экономического развития Наманганской области, стратегия развития области на 2022-2030 годы и перспективы на ближайшие девять лет, на основе анализа выделены роль сельского хозяйства и сферы услуг в экономике региона, проблемы и пути их решения.

Ключевые слова: Устойчивый экономический рост, производство, промышленность, сельское хозяйство, стратегия социально-экономического развития, инвестиции, экономические отношения.

PRIORITY DIRECTIONS OF COMPREHENSIVE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF NAMANGAN REGION

Nasirova Nargiza Tursunpulatovna

Senior Lecturer, Department of

Economics, NamDTU

Abstract. *This article discusses the priority areas of comprehensive socio-economic development of the Namangan region, the region's development strategy for 2022-2030, the prospects for the next nine years, the role of agriculture and the service sector in the regional economy, and the analysis of problems and solutions.*

Keywords: *Sustainable economic growth, production, industry, agriculture, strategy of socio-economic development, investment, economic relations.*

Kirish.

Mamlakatimizda barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda mavjud tabiiy-iqtisodiy salohiyatdan samarali foydalanish asosida milliy iqtisodiyotning hududiy tarkibini takomillashtirish, mintaqalar rivojlanish darajasidagi nomutanosibliklarni bartaraf etish dolzarb vazifa hisoblanadi. "O'zbekiston — 2030" strategiyasining 2-yo'nalishi "Barqaror iqtisodiy o'sish orqali aholi farovonligini ta'minlash" ga yo'naltirilgan bo'lib unda birinchi navbatda 2030-yilga qadar iqtisodiyot hajmini 2 barobar oshirish va "daromadi o'rtachadan yuqori bo'lgan davlatlar" qatoriga kirish maqsadi qo'yilgan. Shu bilan birga strategiyaning 48 - maqsadi "sanoatning "drayver" sohalarini rivojlantirish va hududlarning sanoat salohiyatini to'liq ishga solish" yo'nalishiga bag'ishlangan bo'lib, uni amalga oshirish natijasida erishiladigan samaradorlik ko'rsatkichlari quyidagicha belgilangan: sanoatda qo'shilgan qiymat hajmini 45 milliard dollarga yetkazish va 2,5 millionta yuqori daromadli ish o'rinlarini yaratish; yirik korxonalar tomonidan import o'rnini bosuvchi mahsulotlarni ishlab chiqarish va hududiy korxonalar bilan kooperatsiya aloqalarini kengaytirish, sanoat kooperatsiyasini yo'lga qo'ygan korxonalarni faol rag'batlantirish tizimini joriy qilish; har bir tumanda zamonaviy texnologik sanoat zonalarini tashkil etish.

Tahlil va natijalar muhokamasi.

Jahon iqtisodiyotida mintaqalarning barqaror iqtisodiy o'sishini ta'minlashda sanoatni transformatsiyalashga muhim omil sifatida qaralmoqda. Ayniqsa, so'nggi yillarda rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiy o'sish mintaqalarda erkin iqtisodiy zonalar tashkil etish va barcha sohalarida klasterlardan oqilona foydalangan holda ishlab chiqarish kuchlarini optimal joylashtirish hamda sanoat tarmoqlarini samarali transformatsiyalash orqali ta'minlanmoqda.

O'zbekistonda islohotlarning yangi bosqichida "...iqtisodiyot tarmoqlarini transformatsiya qilish va tadbirkorlikni jadal rivojlantirish", texnologik va innovasion siyosatni amalga oshirish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Ammo, respublika mintaqalari, jumladan, Namangan viloyati sanoatini rivojlantirishda so'nggi besh yillikda qator ijobiy natijalarga erishilgan bo'lishiga qaramasdan, sanoat tarmoqlari va korxonalarida turli xil darajada nomutanosibliklar mavjudligi hamda viloyatda ishlab chiqarish kuchlarini

samarali joylashtirish mexanizmi shakllantirilmaganligi sababli aholi jon boshiga sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarish bo'yicha respublika o'rtacha ko'rsatkichidan orqada qolmoqda. Shuning uchun "Namangan viloyatida 2022 - 2026 yillarda yalpi hududiy mahsulot hajmini 1,4 baravarga, sanoat mahsulotlari hajmini 1,5 baravarga, qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarishni 1,2 baravarga, xizmatlar hajmini 3,0 baravarga hamda qurilish ishlari hajmini 1,6 baravarga" oshirish vazifalarining belgilab qo'yilishi mintaqada sanoatni transformatsiyalash jarayonlarini samarali tashkil qilish masalasini hozirgi kundagi eng dolzarb muammolardan biriga aylantirdi.

Namangan viloyatining 2022 – 2030 yillarda rivojlantirish strategiyasi keyingi to'qqiz yillik istiqbollari ko'zda tutadi va O'zbekiston ulkan o'zgarishlarni boshdan kechirayotgan bir paytda tuzilgan. 2016-yilda mamalakatda Prezident o'zgarishi bilan boshlangan bu o'zgarishlar iqtisodiyotning sezilarli erkinlashuvi, xorijiy sarmoyalarning ko'payishi, qo'shni davlatlar bilan munosabatlarning yaxshilanishi, iqtisodiy o'sish, yangi siyosat va strategiyalar to'plami hamda qashshoqlik darajasini pasaytirish imkonini berdi. Mamlakat o'z oldiga 2030 yilga borib yuqori o'rta daromadli davlatga aylanishni maqsad qilib qo'yan, bu esa yillik daromadni ikki baravar oshirishga va qashshoqlikni sezilarli darajada qisqartirishga olib keladi.

Mazkur strategiyada Namangan viloyatining 2022-2030 yillarga mo'ljallangan istiqbollari va maqsadlari quyidagi aniq maqsadlar bilan belgilab berilgan:

1. Kelajak uchun malakali ishchi kuchi va malakali barcha insonlar uchun mintaqa uchun iqtisodiy taffakkurni ta'minlovchi tizim. Ishga joylashish va ish joylardagi talablarni yengillashtirish.

2. Raqobatbardosh va barqaror iqtisodiyotni rivojlantirish

3. Yashil rivojlanish va tabiiy resurslarni barqaror boshqarish.

4. Aholi, talabalar, biznes va sayyohlar uchun jonli va jozibali manzilni ta'minlagan holda yashil va barqaror iqtisodiyotni ta'minlovchi infratuzilma yaratish.

5. Xalqaro aeroportlar va milliy va mintaqaviy transport koridorlarini rivojlantirishdan maksimal darajada foydalanish.

6. Davlat muassasalarida yoshlar, ayollar va nogironlar kabi ijtimoiy ko'makka muxtoj guruhlarga aloxida e'tibor qaratgan xolda samarali xizmatlar.

Shubxasis, bunday ulug'vor niyatni alohida-alohida amalga oshirish mumkin emasligi aniq va bu strategiya ko'p jihatdan kengroq rasmning bir qismidir va ko'p jihatdan undan oldingi hujjatlarga tayanadi va mamlakat ichidagi hozirgi olingan strategik/siyosiy yo'nalish ta'sirida. Ushbu strategiyalar, siyosatlar va harakatlarning eng muhimlari quyida keltirilgan.

2021 yilgi Qambag'allikni qisqartirish strategiyasi (loyiha nashr etilmagan)

2020-yilda qabul qilingan “Mehnat to‘g‘risida”gi qonunning yangi tahriri 1998-yilgi tahrirni yangilaydi.

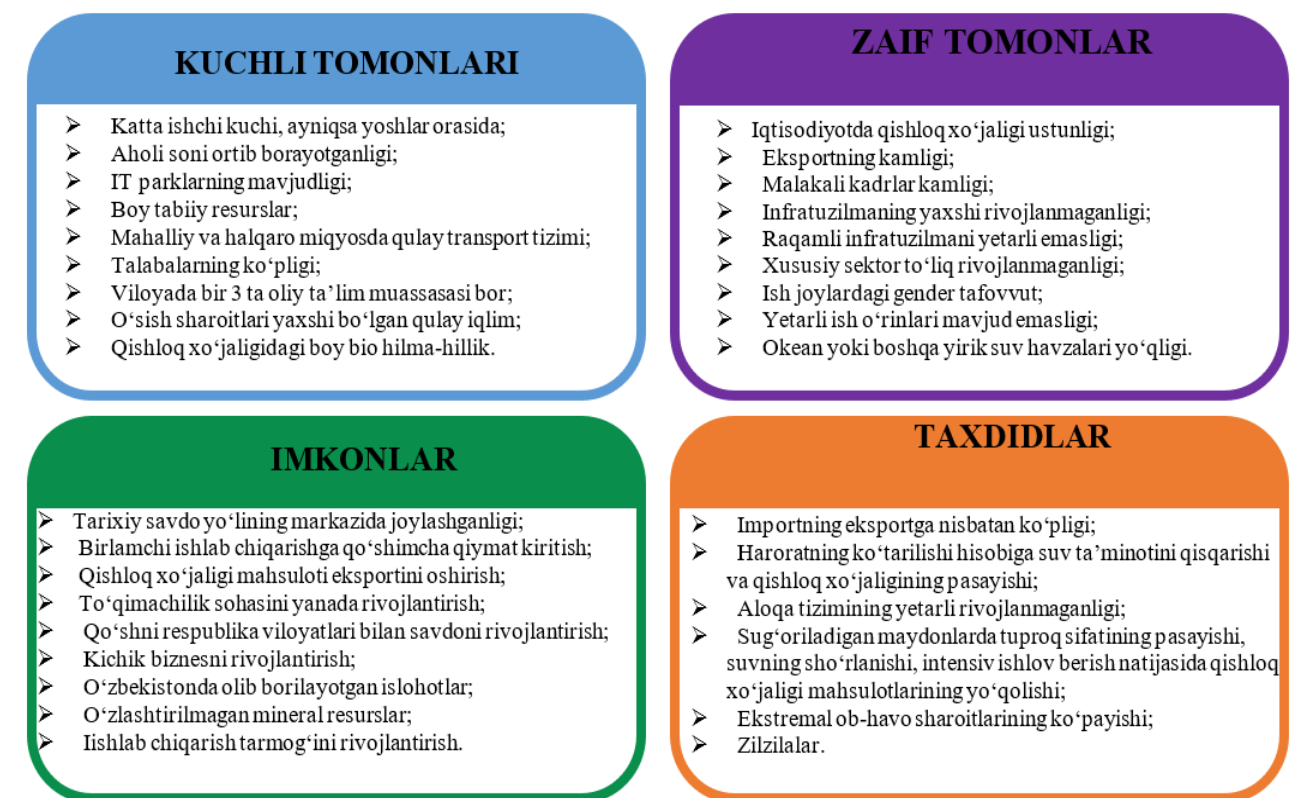
2019-yil 23-oktabrdagi Farmon bilan qabul qilingan 2020-2030-yillarda qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini rivojlantirish strategiyasi.

2030-yilgacha atrof-muhitni muhofaza qilish konsepsiyasi va uni 2019-2021-yillarda amalga oshirish yo‘l xaritasi.

2019-2030 yillarga mo‘ljallangan Yashil iqtisodiyotga o‘tish strategiyasi.

2020-2030-yillarda suv xo‘jaligi sohasini rivojlantirish konsepsiyasi

2019-2028 yillar uchun maishiy chiqindilarni boshqarish bo‘yicha strategiya.

1-rasm. Namangan viloyatining swot tahlili

So‘nggi yillarda Namangan iqtisodiyotida qishloq xo‘jaligi va xizmat ko‘rsatish sohasi ustunlik qilmoqda. Birinchisi yalpi hududiy mahsulotning (YAHM) 40,0% ni tashkil etadi, shu bilan birga bandlikning 28,4% va xomashyo eksportining 50,0% ni tashkil qiladi. Bu ko‘rsatkichlar mamlakatimizning boshqa hududlariga nisbatan ancha yuqori. Boshqa tomondan, xizmatlar YAHMning 37,7% ni tashkil qiladi, ularning aksariyati savdo yoki transport bilan bog‘liq bo‘lib, AT, sog‘liqni saqlash va moliyaviy xizmatlarga talab ortib bormoqda. Yana bir muhim tarmoq - bu YAHMning 22,3 foizini tashkil etuvchi yengil sanoat bo‘lib, o‘sish sur‘ati mamlakatning boshqa hududlari va respublika o‘rtacha ko‘rsatkichlariga nisbatan past.

So'nggi yillarda siyosiy o'zgarishlaridan keyiniv, paxta va bug'doy o'rniga yuqori qiymatga ega ekinlarni, ayniqsa meva va sabzavotlar ekinlarga o'tish kuzatildi. Bu ekinlarga sarmoya kiritayotgan fermer va dexionlar soni ortib bormoqda va bunday sarmoyalar, xususan, Rossiya, Qozog'iston va Turkiyaga eksport qiluvchilarning mintaqada yetishtirilayotgan mahsulotlarga bo'lgan talabi ortib bormoqda, ayniqsa danakli mevalar eng sevimli mahsulot hisoblanadiiv. Ushbu ortib borayotgan talab qo'shilgan qiymatga investisiyalar bilan birlashtirilib, issiqxonalar va muzlatkichli kameralarni rivojlantirish va shu orqali ishlab chiqaruvchilarga mavsumiy narxlardagi farqlardan foyda olish, shuningdek, olxo'ri va shu kabi boshqa mevalarni quritish yoki pomidor va bodring kabi konservalangan sabzavotlar ishlab chiqarishda foydalanish imkonini beradi. Aytish joizki, hududlarda ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarning qo'shilgan qiymatini oshirish va eksport hajmini oshirish uchun hali ham salmoqli salohiyat mavjud. Sektorda qishloq xo'jaligi ekinlari ustunlik qilsa-da, chorvachilik/parrandachilik va baliqchilik ham katta ahamiyatga ega va bu asosan Dexqon xo'jaliklari sektorida jamlangan bo'lib, ushbu yo'nalishlar YAHMning taxminan 39% ni tashkil qiladi.

Yuqorida aytilganlarga qo'shimcha ravishda, qishloq xo'jaligining mintaqada muammolarni yechish / tiklanish mexanizmi bo'yicha o'ynaydigan ahamiyati va u kichik dehqon tomorqalaridan sotish yoki iste'mol qilish uchun ishlab chiqarilgan mahsulot bo'ladimi, yoki mavsumiy yoki kundalik ishchi kuchi sifatida ish bo'ladimi, bularning barchasini muhimligini ta'kidlash joizdir, chunki qishloq xo'jaligi sektori - bu qishloqlardagi kambag'al aholi qatlamlari uchun hayot manbaidir.

2-rasm. Namangan viloyatining 2030 yilgacha maqsadli ko'rsatkichlar dinamikasi

1-jadval.

2022 — 2026-yillarda Namangan viloyatini kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bo'yicha maqsadli ko'rsatkichlar parametrlari

T/r	Ko'rsatkichlar	O'lchov birligi	Jami	Yillar kesimida				
				2022	2023	2024	2025	2026
1	Yalpi hududiy mahsulot (YaHM)	hajmi (trln so'm)	1,4 baravar	38,4	44,9	52,1	60,4	69,1
		o'sish (%)		107,4	107,3	107,5	107,9	107,9
1.1	aholi jon boshiga	mln so'm	-	12,6	14,3	16,1	18,2	20,3
2	Sanoat mahsulotlari	hajmi (trln so'm)	1,5 baravar	16,4	18,6	21,1	23,9	27,3
		o'sish (%)		108,5	108,9	109,0	109,4	109,9
2.1	aholi jon boshiga	mln so'm	-	5,6	6,2	6,9	7,7	8,6
3	Qishloq xo'jaligi mahsulotlari	hajmi (trln so'm)	1,2 baravar	25,2	27,1	29,5	32,3	35,6
		o'sish (%)		103,4	103,8	104,0	104,1	104,2
3.1	aholi jon boshiga	mln so'm	-	9,8	10,4	11,1	11,9	12,8
4	Xizmat ko'rsatish	hajmi (trln so'm)	3,0 baravar	17,6	25,2	30,5	37,4	45,1
		o'sish (%)		149,3	134,8	113,8	115,0	112,9
4.1	aholi jon boshiga	mln so'm	-	5,9	8,4	10,0	12,0	14,3
5	Qurilish ishlari	hajmi (trln so'm)	1,6 baravar	6,9	8,3	9,9	11,6	13,5
		o'sish (%)		110,3	110,5	109,7	108,5	108,6
6	Budjet tushumlari	mlrd so'm	1,4 baravar	2 436	2 607	2 789	2 985	3 194
7	Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish dasturlari doirasida ajratiladigan kreditlar	mlrd so'm	4 730	865	890	916	980	1 049
9	Ishsizlik darajasi	foiz	-	9,1	8,7	7,7	7,0	6,9
10	Kambag'allikni qisqartish	foiz	-	16,4	9,2	9,0	10,2	10,0
11	Jami bandligi ta'minlanadigan aholi soni	ming kishi	416,2	108,3	76,2	74,8	79,4	77,5
12	Yangidan tashkil qilinadigan kichik biznes subyektlari soni	birlik	34 450	6 500	6 700	6 900	7 100	7 250
13	Kichik sanoat zonalarini tashkil etish	dona	79	26	8	12	17	16
14	Investitsiya loyihalarini ishga tushirish	loyiha soni	9 933	1 137	1 950	2 116	2 292	2 438
		qiymati (mln doll.)	6 968,5	964,1	1 202	1 435	1 639	1 727

Yana bir muhim tarmoq - yengil sanoat, xususan, to'qimachilik va unga aloqador tarmoqlar sanoat mahsulotining 43,7 foizini tashkil qiladi. Ushbu

to'qimachilik bazasi asosan paxtani qayta ishlash va paxta va ipak iplarini ishlab chiqarish korxonalari, shuningdek, tayyor to'qimachilik mahsulotlari kiyim va poyabzal ishlab chiqaruvchi korxonalar bilan bog'liq.

Yengil sanoat tarmog'ida oziq-ovqat mahsulotlarini qayta ishlash ham muhim o'rin tutadi va sanoat mahsulotining 25,4 foizini tashkil qiladi. Bu ikkisidan tashqari, qurilish, metall buyumlar ishlab chiqarish, hisoblash texnikasi va elektr jihozlarini ishlab chiqarish kabi sohalar mavjud bo'lib, ularning hech biri sanoat ishlab chiqarishining 3,5% dan ortig'ini tashkil etmaydi.

ISTIQBOL: 2030-yilga borib Namangan viloyati mehnat bozorining eng so'nggi talablariga javob beradigan, munosib va barqaror turmush darajasiga ega aholisi va Markaziy Osiyo savdosining markazidagi gullab-yashnayotgan, innovasion, barqaror va yashil iqtisodiyotga ega viloyatga aylanadi.

Namangan viloyatida 2022 — 2026-yillarda yalpi hududiy mahsulot hajmini 1,4 baravarga, sanoat mahsulotlari hajmini 1,5 baravarga, qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarishni 1,2 baravarga, xizmatlar hajmini 3,0 baravarga hamda qurilish ishlari hajmini 1,6 baravarga oshirishni nazarda tutuvchi shahar va tumanlar kesimidagi maqsadli ko'rsatkichlar parametrlari tasdiqlandi.

2022 — 2026-yillarda Namangan viloyatini kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bo'yicha maqsadli ko'rsatkichlar hududlarni kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bo'yicha o'rnatilgan yangi tartib asosida Namangan viloyatining tuman va shaharlaridagi mavjud muammo va imkoniyatlar chuqur o'rganilgan holda, hududlar kesimida muhim loyihalar shakllantirilgan.

Jumladan, sanoat salohiyatini oshirishga qaratilgan 26 ta kichik sanoat zonasini tashkil etish va 178 tadan ortiq investisiya loyihalarini amalga oshirish orqali 4 mingta yangi ish joylari yaratiladi.

Hududni rivojlantirish bo'yicha belgilangan dasturlar doirasida umumiy qiymati 6,8 trln. so'mlik 537 ta loyihalarni amalga oshirish ko'zda tutilgan. Ular qatoriga to'qimachilik va tikuv-trikotaj mahsulotlar ishlab chiqarish yo'nalishida 1,9 trln. so'mlik 171 ta loyiha, qurilish materiallari ishlab chiqarish sohasida 3,1 trln. so'mlik 100 ta loyiha, charm-poyabzal sanoatida qiymati 66,1 mlrd. so'mlik 10 ta loyiha, kimyo sanoatida 264,1 mlrd. so'mlik 37 ta loyiha, oziq-ovqat sanoatida 429,8 mlrd. so'mlik 78 ta loyiha, mebel va qog'oz sanoatida 316,2 mlrd. so'mlik 58 ta loyihalarni amalga oshirish rejalashtirilgan. Viloyatning shahar va tumanlar kesimida sanoatning ixtisoslashuvi asosida ularning o'sish nuqtalari va drayver sohalari aniqlangan.

2-jadval.

Namangan viloyatida shahar va tumanlarda sanoatning “o‘shish nuqtalari” va “drayver sohalari”

Shahar va tumanlar	“O‘shish nuqtalari” va “drayver sohalari”	Shahar va tumanlar	“O‘shish nuqtalari” va “drayver sohalari”
Namangan sh.	Kichik sanoat zonalari, Tikuv-trikotaj sanoati	To‘raqo‘rg‘on	Mevani qayta ishlash, Ko‘p qavatli uy-joylar qurish
Mingbuloq	Paxta to‘qimachilik klasteri, Xizmat ko‘rsatish va servis	Uychi	Tikuv-trikotaj sanoati
Kosonsoy	Farmasevtika sanoati	Uchqo‘rg‘on	Kichik sanoat zonalari
Namangan t.	Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qayta ishlash, Kichik sanoat zonalari	Chortoq	Turizm sohasi, Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qayta ishlash
Norin	To‘qimachilik sanoati	Chust	Tikuv-trikotaj sanoati, Qurilish materialari sanoati
Pop	Qurilish materialari sanoati	Yangiqo‘rg‘on	Mevani qayta ishlash, Turizm sohasi

Hududiy (mahalliy) sanoatni viloyatda, jumladan tumanlarda rivojlantirishdagi asosiy muammolar quyidagilardan iborat:

- viloyat va tumanlar kesimida mahalliy sanoat mahsulotlariga bo‘lgan talabni chuqur o‘rganilmaganligi va marketing tadqiqotlar ko‘lamini pastligi;
- mahalliy tabiiy-iqtisodiy salohiyat imkoniyatlari, ularning nisbiy afzalliklarini aniqlash va tashkil etish;
- aholi ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda drayver tarmoqlarni va o‘shish nuqtalarini aniqlashni tizimli yo‘lga qo‘yilmaganligi;
- davlat tomonidan kichik va o‘rta sanoat korxonalarini qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish zaruriyati, jumladan, innovasion texnologiyalar asosida kichik sanoat korxonalari va kichik sanoat korxonalari tashkil qilishga faollikning yetishmasligi va boshqalar.

Tahlillardan xulosa sifatida aytish mumkinki, Namangan viloyati sanoatining rivojlanishida ayrim omillar, ayniqsa, investision faollikni rag‘batlantirish orqali eksport-import hajmini oshirish muhim ustuvor yo‘nalishlarga aylanishi lozim.

Adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 5-oktabrdagi PQ-4477-son “2019 - 2030-yillar davrida O‘zbekiston Respublikasining “yashil” iqtisodiyotga o‘tish strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Qarori// <https://lex.uz/docs/-4539502>

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 10-iyuldagi "Iqtisodiyotning energiya samaradorligini oshirish va mavjud resurslarni jalb etish orqali iqtisodiyot tarmoqlarining yoqilg'i-energetika mahsulotlariga qaramligini kamaytirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4779-son Qarori.
3. "Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida energiya tejamkor resurslardan foydalanishning iqtisodiy samaradorligi". "Yashil iqtisodiyot sharoitida milliy iqtisodiyot yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlashning ustuvor masalalari"nomli xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya to'plam. N.Nasirova 14.03. 2025
4. Yashil iqtisodiyot: Darslik. /A.V.Vaxabov, Sh.X.Xajibakiyev va boshqalar. -Toshkent.: "Universitet", 2020. -262 b.
5. O'zbekistonda mintaqalarning iqtisodiy rivojlanishi va "yashil" iqtisodiyotga o'tish asoslari. Monografiya. N.Nasirova .Namangan. 2025 yil
6. Mamlakat iqtisodiy rivojlanishida mineral- xomashyo resurslarining tutgan o'rni va ahamiyati//Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences 3(4/2), April, 2023//<https://cyberleninka.ru/article>.
7. Musaxon Isakov. O'zbekiston sanoatini rivojlantirishning iqtisodiy asoslari. Monografiya. - T.: Namangan muxandislik-qurilish instituti, 2023 y., 194 bet.
8. N.Baxriddinov. Xo'jalik yurutuvchi korxonalarni innovatsion faoliyatni moliyaviy rag'batlantirishda xorij tajribasining o'rni. //"Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil" ilmiy elektron jurnali, IV-son, Aprel 2025.

DEMOGRAFIYA VA MEHNAT BOZORI

BOSH MUHARRIR:

Umurzoqov Bahodir Xamidovich

MUHARRIR:

Bahriddinova Muazzam Azam qizi

